

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr K. Schilder, Dr C. Tazelaar en Prof. Dr J. Waterink

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr C. Bouma, 's-Gravenhage; Dr K. Fernhout, Baarn; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; Dr G. Keizer, De Steeg; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Dr J. W. Marmelstein, Amsterdam; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meisna, Groningen; Dr A. Ringnalda, Ermelo; Dr J. C. Rullmann, Wassenaar; J. Strikwerda, Dokkum; Dr J. Thijss, Zwolle; Dr J. Veldkamp, Hilversum; Prof. Dr D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielenga, Franeker; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage.

Stukken voor de Redactie zende men aan den secretaris der Redactie:

Dr C. TAZELAAR, Ze Const. Huygensstr. 77, Amsterdam

Drukkers-Uitgevers:

OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes
Tel. No. 58 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f 2.50 per halfjaar bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland f 7.50 en voor Ned.-Indië f 6.— per jaar.
Advertentiën: 25 ct. per regel. — Losse nummers f 0.15.

INHOUD: Hoofdartikel: Geloofsrekening en adventsverwachting. — Uit de Schrift: Hoe is uw naam? (Pred. 7:1). — Kerkelijk Leven: Bijvoegsel Staatsleer N.S.B. III. N.S.B.-laster. Vragen inzake de Kerk. — Lit. en Kunst: Jeugdboeken. — Opv. en Onderwijs: De Geschiedenis der Paedagogiek van de Middeleeuwen. Kinderen, wat zijn ze? II. — Pop. Wet. Schetsen: Zoon van David. — Vragen van geestelijk en zedelijk leven: Onze houding ten opzichte van Christelijke artsen. — Zending en Evangelisatie: Biografieën. — Perschoon. — Boekbespreking. — Kerknieuws.

HOOFDARTIKEL

Geloofsrekening en adventsverwachting.

In de laatste jaren gaat er onder invloed van Kierkegaard en de dialektische theologie door de wetenschappelijke, en vandaar ook door de z.g. stichtelijke lektuur, telkens weer de boodschap, dat geloof enerzijds, en nuchter nadenken of reflexie anderzijds, tegenover elkaar staan als water en vuur.

„Gelooven”, zoo zegt men dan, dat is: „den grooten sprong wagen”. Die „grote sprong” wordt dan zóó opgevat, dat men alle logisch reflecteren en concludeeren naar den gewonen gang van 't menscheijk denken en redeneeren durft verliezen, durft prijsgeven. De „grote sprong”, — dat wil hier zooveel zeggen als: niet meer rekenen, niet meer denken, niet meer op menscheijke wijze redeneeren. „Gelooven”, dat is de volmaakte vijand van het reflecteren; alle menscheijke rede wordt immers door het Woord Gods doorbroken? En alle menscheijke wijsheid, dus ook de „wijsheid” van den in God geloovenden mensch zelf, wordt immers tot dwaasheid gemaakt in het actueel-existentele hooren naar den sprekenden God, d.w.z. in het geloof? Zoodra wij iets van den geloofsinhoud meenen te begrijpen, of met ons verstand het trachten in te denken, en in logische orde voor onzen geest te plaatsen, houdt het op geloofs-verwachting te zijn. Daarom is gelooven altijd een tegenstelling van denken, verstaan, inzien. Niet alleen het denken van den niet-geloovenden, maar óók het denken van den geloovenden mensch zelf wordt dan, naar men zegt, door het geloof doorbroken.

Dit nu is echter met de Schrift in de hand niet te handhaven.

Het is waar, dat het geloof tegenover alle „vleeschelijk” denken staat; en dat alle zondige en eigenwillige en „uit ons eigen hart” opgekomen gedachten in het geloof worden beschaamd en doorbroken.

Maar dat wil niet zeggen, dat nu alle denken door het geloof beschaamd wordt.

Integendeel, God heeft door het geloof ons weer de verlossing doen aangrijpen als zijn genade-geschenk.

En in die verlossing is nu óók ons denken zelf begrepen. Wie geloof is wel verlost, in beginsel althans, van het zóndige denken, maar hij is dan ook tevens, juist door die verlossende daad Gods, teruggebracht tot het gehoorzame denken. Tot het denken in gehoorzaamheid aan de Schrift.

En de inhoud van de Schrift laat zich in-denken, laat zich bedenken. Zoo wordt hij ook tot geloofs-inhoud, tot geloofs-bezit. Beati possidentes. Het is wel een fout, ook van den geloovenden mensch, wanneer zijn denken weer afdwaaft van de Schrift. Maar het denken zelf is in de Schrift niet veroordeeld, doch wordt door het Woord en den Geest Gods weer opgewekt in gerechtigheid.

Zie het maar aan „vader Abraham”.

Wij noemden hem daareven vader Abraham, omdat hij de vader der geloovigen is, die op een heel bijzondere wijze den strijd des geloofs heeft

gekend, en de pijn daarvan gevoeld heeft.

Welnu, die vader der geloovigen heeft, zelfs in dat machtige oogenblik, toen hij Izaäk, zijn zoon, offeren moest, geen afscheid aan zijn denken gegeven.

Integendeel. Hij heeft wel niet God nagerekend. Maar hij heeft toch gerekend.

Want, zoo zegt de brief aan de Hebreëen, hoofdstuk XI, vers 18, hij offerde zijn eeniggeboren zoon, maar hij bedacht daarbij, dat God macht had, zelfs om op te wekken uit de dooden.

Abraham heeft dus „bij dit alles bewust gehandeld, hij heeft het voor en het tegen overwogen, en heeft in het geloof verstaan, dat God ook dooden kon opwekken, m.a.w., God zal niet een anderen weg inslaan, maar als deze Izaäk sterven mocht, dan zal ook deze Izaäk opgewekt worden. Gods macht is onbeperkt, daarom kan Hij onder alle omstandigheden de belofte volvoeren... Abrahams geloof wordt te grooter, als wij bedenken, dat vóór zijn tijd nog nooit een doode opgewekt was” (Grosheide).

Is dat geen reflecteren? Geen rekenen?

Ja zeker, dat is het. Het was zóó stellig reflecteren en rekenen, omdat Abraham, toen hij zijn zoon met het mes het leven zou benemen, en ook reeds, toen hij den langen weg met hem opging, bergopwaarts, toch aldoor over het probleem nagedacht heeft, op welke wijze de belofte Gods toch zou kunnen worden vervuld, de belofte n.l., dat uit deze en Izaäk een groot volk zou geboren worden. Die belofte Gods scheen door een nieuwen, ermee volkomen strijdenden, eisch Gods te worden verijdel. En toch geloofde Abraham dat dit laatste onmogelijk was. Hij achtte in Gods spreken antinomieën onmogelijk; de gedachte daaraan leek hem door zijn geloof blasphemie. En toen „zag” hij in het geloof een weg, dien hij nog nooit in werkelijkheid door God betreden had gezien, maar die hem toch mogelijk scheen, de weg n.l. van de opwekking uit de dooden. Hij „zag” dien weg; hij fantaseerde hem. Maar legitimeerde deze fantasie voor zijn denken uit kracht van zijn overtuiging, dat God niet anti-nomisch spreekt, dat Hij één is in al Zijn woorden en werken.

Maar, zoo vraagt iemand, was het dan geen denkwonder, dat Abraham een weg, dien hij nog nooit door God had zien betreden, nu toch reeds projecteerde voor God, den weg n.l. van de opwekking uit de dooden?

Was dat geen hoogmoedig God vooruit rekenen?

Was 't geen brutaal God den weg voorschrijven? Neen, dat was het niet.

Want al had Abraham nog nooit letterlijk een doode zien levend worden, hij had toch reeds in zichzelf, en in zijn vrouw, iets dergelijks gezien.

Want Paulus schrijft in den brief aan de Romeinen, dat de vader en de moeder in Abraham en Sara reeds gestorven waren. En toch had God uit deze „dooden” leven verwekt! Hij had hen zelf als 't ware levend gemaakt „uit de dooden”. Hij had daar, waar het vleesch, noch voor den man, noch vóór de vrouw een mogelijkheid kon zien tot het verwekken en baren van een kind, toch nog een kind gegeven.

En zoo treedt in dezen zin, en om ons dat te leeren, naast den reeds geciteerden tekst van Hebreëen 11 de uitspraak van Romeinen 4:17: dat n.l. Abraham geloofde in God, die de dooden levend maakt. „Vóór God staande of neerknielende, geloofde hij in Hem en aan Zijn belofte, als in eenen God. Die ook dooden levend maakt, en dus ook aan hem, al was hij reeds bijna honderd jaar oud, en al waren hunne lichamen reeds als gestorven, toch Zijne toezegging van een kind, en zeer talrijke nakomelingschap, en van alomvattenden zegen, bevestigden zou.” (Grijdanus).

Zoo heeft dan — als het erop aankomt — Abrahams geloof niet God vóórgerekend, doch zich

in zijn rekening aangesloten bij wat God zelf reeds had gedaan.

En het heeft toen die lijn van Gods eigen werken eenvoudig verder getrokken, in het geloof geleid door Zijn Woord.

Dat nu is voor ons een groote troost.

Want daaruit zien wij, dat óók het geloof, neen, dat juist het geloof, ons weer op onze plaats doet komen, ook met onze geloofs-reflexie.

Want het geloof werpt zich niet op als een eigenmachtig rechter over God, om Hem te zeggen, wat Hij doen en laten moet. Dat nimmer.

Maar anderzijds heeft het toch ook houvast, ook in zijn denken, aan dien God, die ons door Zijn volkomene genade het denken vrijmaakt, en dan wedergeeft. Het is nu op zijn plaats gebracht, en grijpt Hem aan, het grijpt Hem vast bij Zijn Woord en in Zijn werk.

Het is goed, dien vader der geloovigen ook hierin recht te eeren.

Dat rechte eeren van dien vader, wat kan het anders zijn, dan dat ook wij als kinderen alzoo de wet van het geloof volbrengen?

Men wil ons met een valsche geloofsbegrip onder veel andere dingen, ook de heilsgeschiedenis, als object van wetenschappelijke geloofs-reflexie ontnemen.

Maar wij laten ons die advents-vreugde niet ontnemen.

Want, deden wij het, we zouden geen kinderen meer zijn in het huis van vader Abraham, doch vreemdelingen.

Vreemdelingen althans in ons denken.

En daarom arm in dit denken, arm in onze „theologie”, arm in ons begroeten van den grooten Zoon van Abraham.

K. S.

UIT DE SCHRIFT

Hoe is uw naam?

Beter is een goede naam dan goede olie.

Pred. 7:1

Wat beter is — zoo zou men kunnen schrijven boven de eerste tien verzen van dit hoofdstuk: want zevenmaal vergelijkt de Prediker iets met iets anders en concludeert dan, dat het eerste beter is dan het daarna genoemde. En hij begint met te zeggen, dat een goede naam beter is dan goede olie. In welke woorden wel een prachtige woordspeling verloren is gegaan: een goede sjeem is beter dan een goede sjeemen — maar de gedachte Gods treedt toch, afgedacht van het belletristisch verlies in de vertaling, in stralenden luister voor ons oog.

Goede zalfolie is voor den Oosterling van zoo groote beteekenis, want daarmee wordt men aangenaam in uiterlijk en geur voor den ander. Wie zich niet gebaad heeft en gezalfd, kan in den kring en op het feest niet verschijnen. Goede olie is noodzakelijk voor het feest.

Maar God zegt in Zijn Woord, dat een goede naam nog beter is. Dat is dus: de goede naam maakt in veel hooger opzicht en van gansch andere zijde aangenaam, bij God en bij de menschen immers.

Het goed gerucht, zooals Luther heeft vertaald, van te zijn, ja, som het nu maar op: eerlijk, rechtschapen, onbaatzuchtig, barmhartig, arbeidzaam, verstandig, enzoovoort. Een eind is hier niet aan. Dat alles is een goede naam.

En: die goede naam is beter dan goede olie. Want zalfolie verandert alleen uw uiterlijk, en laat uw hart onberoerd, maar een goede, een waarlijk goede naam toont, dat uw innerlijke zijn veranderd is en vernieuwd.

En zooveel als innerlijk zuiver zijn staat boven